

УДК 657

*Соловей Г.В.,  
Черкаський національний університет  
імені Богдана Хмельницького  
Лаврова-Манзенко О.О.  
ст. викладач  
Черкаський національний університет  
Імені Богдана Хмельницького*

## **НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ НА ОБ'ЄКТИ, СТРОК КОРИСНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЯКИХ МИНУВ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ**

На сьогодні в обліково-економічному середовищі нашої держави відбуваються активні трансформаційні процеси, котрі торкнулися й організації та ведення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору. Основу трансформаційних процесів облікових операцій в державному секторі становить впровадження Національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку державного сектора (далі – НП(С)БОДС). У процесі своєї діяльності кожна установа, організація використовує необоротні активи. Необоротні активи, що перебувають на балансі в установі та активно експлуатуються, можуть зношуватися, старіти морально чи втрачати потужність. Даний процес спричиняється не тільки їх використанням, а й впливом зовнішнього середовища, а також моральним зносом. Тому в даній статті ми розглянемо процес нарахування амортизації на об'єкти основних засобів термін корисної експлуатації яких минув [1].

Порядок обліку основних засобів, які продовжують використовуватися незважаючи на закінчення номінального строку експлуатації, прописано в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (далі — НП(С)БОДС 121). Зокрема, якщо залишкова вартість основного засобу дорівнює нулю, то його переоцінену залишкову вартість обчислюють додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу. При цьому для об'єктів, залишкова вартість яких дорівнює нулю і які продовжують

використовуватися, обов'язково слід визначати ліквідаційну вартість. Ця вимога передбачена [п. 5 розд. III НП\(С\)БОДС 121](#).

Поряд із цим Мінфін у листі від 07.04.2015 р. № 31-11420-07-5/12145 підкреслив: якщо визначити справедливу вартість такого об'єкта неможливо (недоцільно), то необхідно визначити його ліквідаційну вартість. На суму останньої слід збільшити первісну вартість об'єкта [3].

Ліквідаційну вартість і строк корисного використання підприємство встановлює самостійно та фіксує в наказі по підприємству при визнанні об'єкта ОЗ активом (при зарахуванні на баланс). Насамперед нагадаємо, що ліквідаційна вартість — це сума коштів або вартість інших активів, яку установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання, за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією) ([п. 4 розд. I НП\(С\)БОДС 121](#)); строк корисного використання (експлуатації) — це період часу протягом якого установа очікує використовувати активи за їх призначенням.

При визначенні строку корисного використання (експлуатації) ОЗ слід враховувати:

- очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;
- фізичний і моральний знос, що передбачається;
- правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори [4].

Бюджетні установи можуть скористатися типовими строками корисного використання об'єктів основних засобів. Водночас їм надано право встановлювати для основних засобів строки експлуатації, відмінні від типових. Такі дії потребують обґрунтування їх правомірності (це можуть бути посилання на відомчі нормативні документи) [5].

Установлення строків корисного використання об'єктів основних засобів, які відрізняються від законодавчо визначених, обов'язково має знайти своє відображення у наказі про облікову політику установи. У випадку зміни

очікуваних економічних вигод від використання певного об'єкта необоротних активів доцільно переглянути строк його корисного використання. Так, очікуваний строк експлуатації об'єкта може суттєво збільшитися, скажімо, у результаті його модернізації (добудови, дообладнання тощо) або, навпаки, зменшитися — через активний розвиток технологій і, як наслідок, активізацію процесів морального зносу. Рішення про перегляд строку служби конкретного об'єкта необхідно оформити окремим розпорядженням (наказом) керівника установи. Також у наказі про облікову політику установи чітко прописати всі випадки, коли може проводитися перегляд строків корисного використання об'єктів необоротних активів.

*Список використаних джерел:*

1. Канєва С.О., Шевченко С.О. Особливості амортизації необоротних активів установ державного сектору. URL: [http://chtei-knteu.cv.ua/herald\\_en/content/download/archive/2018/v4/12.pdf](http://chtei-knteu.cv.ua/herald_en/content/download/archive/2018/v4/12.pdf) (дата звернення: 08.01.2020).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби». Наказ Міністерства фінансів від 12.10.2010 р. № 1202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10> (дата звернення: 08.01.2020).
3. Крот Ю. Строк експлуатації минув, але об'єкт придатний для експлуатації: модернізувати чи ні? Бюджетна бухгалтерія. 2015. №37. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2015/october/issue-37/article-12028.html> (дата звернення: 08.01.2020).
4. Чернишова Н., Нестеренко М. Амортизація основних засобів. Податки та бухгалтерський облік. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/november/issue-94/article-32188.html> (дата звернення: 08.01.2020).
5. Крот Ю. Амортизація 2016: час підбити підсумки. Бухгалтерія. URL: <https://buhgalter.com.ua/articles/buhgalterskiy-oblik/amortizatsiya-2016-chas-pidbiti-pidsumki/> (дата звернення: 08.01.2020).